



Danske
Regioner

Dagsorden

Dagsorden for møde i Udvalget for Miljø, Mobilitet og Ungdomsuddannelser den 4. september 2026

03-09-2026

MOD-2026-00173

Nadia Skastrup Buur

Deltagere: Majbritt Birkholm
Martin Schmidt Konradsen
Anja Rosengreen
Anne Fabricius
Benny Damgaard
Bruno Jerup
Iben Krog
Laila Kildesgaard
Line Ervolder
Lone Kjær Hein
Nana Harring
Sadek Al-Amood

Afbud: Bent Graversen

Mødested: Odense Universitetshospital, Klørvænget 8C, 5000
Odense C

Indholdsfortegnelse

1 (Offentlig) Formiddagssession om Grønne Hospitaler	3
2 (Offentlig) Formandens meddelelser	7
3 (Offentlig) Udvalgets videre arbejde med Grønne Hospitaler	9
4 (Offentlig) Sikring af fremtidens drikkevand	11
5 (Offentlig) Orientering om FMC Rønlands produktion på Harboøre Tange ..	16
6 (Offentlig) Forberedelse af temadrøftelse om EU på næste MMU-møde	18
7 (Offentlig) Destination for udvalgets studietur den 9.-11. juni 2027	23
8 (Offentlig) Gensidig orientering	28
9 (Offentlig) Næste møde	33
10 (Offentlig) Eventuelt	35

1 (Offentlig) Formiddagssession om Grønne Hospitaler

Ann Højer Hoffmann

EMN-2024-00153

Resumé

Udvalget har udtrykt ønske om at opleve konkrete eksempler fra regionernes arbejde med implementeringen af den fællesregionale strategi for Grønne Hospitaler med henblik på at kunne understøtte udbredelse af velafprøvede løsninger.

Mødet på Odense Universitetshospital giver udvalget mulighed for at få indblik i det aktuelle arbejde i to af strategiens lead-områder, "Bæredygtige Lægemidler" og "Bæredygtige Fødevareindkøb og Måltider". Udvalget skal bl.a. besøge to afdelinger, som har fokus på at nedbringe klimaafttrykket fra lægemidler, samt smage på grønne retter udviklet i hospitalskøkkenet.

Indstilling

Det indstilles,

at udvalget tager oplæggene om den fællesregionale strategi for Grønne Hospitaler og de to lead-områder "Bæredygtige Lægemidler" og "Bæredygtige fødevareindkøb og måltider" til orientering.

Sagsfremstilling

Verdenssundhedsorganisationen (WHO) har udråbt klimaforandringerne til den største trussel mod menneskers sundhed i det 21. århundrede.

Paradoksalt nok, har sundhedsvæsenet selv et markant klimaafttryk. Det danske sundhedsvæsen – og især hospitalerne – står for omkring 6 procent af Danmarks samlede klimaafttryk. Hovedparten af hospitalernes klimaafttryk stammer fra kliniske forbrugsvarer såsom lægemidler, instrumenter, medicoteknisk udstyr, kitler og handsker.

På den baggrund var der et politisk ønske om at lave en fællesregional strategi, der kunne bygge ovenpå regionernes arbejde med den grønne omstilling, og som kunne styrke regionernes samlede indsats ved at understøtte koordination, samarbejde, videndeling og skalering.

I januar 2024 lancerede Danske Regioner en fællesregional strategi for Grønne Hospitaler, der sætter et mål om at reducere klimaaftrykket fra danske hospitaler med 50 procent inden 2035 sammenlignet med 2022. Regionerne har desuden en ambition om at arbejde for et klimaneutralt sundhedsvæsen i 2050. Strategien består af tre handlingsspor:

1. **Indkøb.** Regionerne vil rykke markedet gennem grønne krav og samarbejde med sine leverandører.
2. **Cirkulær økonomi og adfærd.** Regionerne vil undgå spild, samt reducere og omlægge forbrug til grønnere alternativer – uden at gå på kompromis med kvalitet og sikkerhed.
3. **Energiforbrug, transport og bygninger.** Regionerne vil nedbringe hospitalernes energiforbrug og CO₂-udledningerne fra transport.

Herudover indeholder strategien fem understøttende tiltag, der skal sikre fremdrift i regionernes grønne omstilling af hospitalerne:

1. **Klimakompetencer og medarbejderinvolvering.** Uddannelse, videndeling og involvering skal sikre, at de sundhedsprofessionelle kan se sig selv i og bidrage til den grønne omstilling.
2. **En fælles klimastyringsmodel.** Regionerne indfører en fælles klimastyringsmodel, der kan vise reduktionspotentialer og bruges til at beregne effekten af konkrete løsninger og indsatser.
3. **Lead-områder.** Alle regioner og Amgros er lead på 1-2 områder med særligt innovationspotentiale i forhold til at nedbringe klimaaftrykket. Lead-regioner skal indsamle viden, undersøge muligheder og barrierer samt udvikle og teste løsninger med henblik på, at de efterfølgende kan udbredes til alle regioner.
4. **En regional model for udbredelse af klimaløsninger.** Regionerne etablerer en RUL-model, som skal sikre hurtig udbredelse af løsninger med påvist klimaeffekt.
5. **Partnerskaber med myndigheder og virksomheder.** Partnerskaber og dialog med myndigheder og marked skal bidrage til at udvikle grønnere produkter og forretningsmodeller samt fjerne barrierer.

Strategiens 10 lead-områder er:

- Nordjylland: "Digitalisering og virtuelle behandlingsforløb"

- Midtjylland: "Ressourceeffektiv forvaltning af medicoteknisk udstyr" og "Reduktion af CO₂-udledninger og affaldsmængder fra operationsområdet"
- Syddanmark: "Bæredygtige lægemidler" og "Bæredygtige fødevareindkøb og måltider"
- Sjælland: "Mere og bedre affaldssortering"
- Hovedstaden: "Laboratorier og diagnostik" og "Bæredygtigt byggeri"
- Amgros: "Medicin – grønne kriterier" og "Høreapparater"

I januar 2026 udkom den første [afrapportering](#) for strategien, som peger på, at regionerne er kommet godt fra start, og at der er et stort engagement omkring den grønne omstilling på hospitalerne. Der er dog endnu mange uindfrie potentialer, hvor regionerne har mulighed for at nedbringe sundhedsvæsnets klimaaftryk og samtidig bidrage til øget patientkvalitet, bedre arbejdsmiljø og bedre brug af de begrænsede ressourcer.

Program for formiddagssessionen

Udvalget for Miljø, Mobilitet og Ungdomsuddannelser har givet udtryk for et ønske om at opleve konkrete eksempler på grønne løsninger i regionerne med henblik på at kunne understøtte udbredelse på tværs af landet.

Udvalgsrådet på Odense Universitetshospital (OUH) giver mulighed for at komme tættere på Region Syddanmarks to lead-områder og deres aktuelle arbejde med at reducere hospitalernes klimaaftryk.

Formiddagssessionen vil starte med en kort introduktion til den fællesregionale strategi for Grønne Hospitaler ved Ann Højer Hoffmann, programleder i Danske Regioner.

Dernæst vil tovholderne for lead-området "Bæredygtige Lægemidler", cheflæge Mette Marie H. Christensen og ledende overlæge Sidsel Arnspang Pedersen, tage udvalget med på besøg hos to af hospitalets afdelinger, som de samarbejder med om udvikling og afprøvning af grønne løsninger. Inden rundturen bliver løsningerne kort introduceret, ligesom der vil være en fælles afrunding med mulighed for spørgsmål.

Herefter skal udvalget høre om nogle af de løsninger, der er udviklet som en del af lead-området "Bæredygtige Fødevareindkøb og Måltider". Camilla Bent

Frederiksen, chef for mad og måltider på OUH og Svendborg Sygehus, vil fortælle om arbejdet på tværs af alle hospitalskøkkener i landet og i et samarbejde med bl.a. Landbrug og Fødevarer.

Som en del af den efterfølgende frokost vil udvalget få serveret en grøn platte, der indeholder eksempler på retter, som indgår i hospitalets mødeforplejning og bliver solgt i cafeterierne. Patienter får typisk mad efter et kostkoncept, der lever op til anbefalingerne fra Sundhedsstyrelsen, hvor der bl.a. er fokus på næringstætte små portioner.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

2 (Offentlig) Formandens meddelelser

Nadia Skastrup Buur

MOD-2026-00173

Resumé

-

Indstilling

Det indstilles,

at udvalget tager formandens meddelelser til efterretning.

Sagsfremstilling

Referat af udvalgsmødet den 25. juni 2026

Et udkast til referat af mødet den 25. juni blev gjort tilgængeligt for udvalget i First Agenda den 2. juli 2026. Da ingen udvalgsmedlemmer havde indsendt bemærkninger til referatet inden for en uge herefter, er referatet godkendt.

Ændringer i Danske Regioners bestyrelse

Nana Harring, udvalgsmedlem i Udvalget for Miljø, Mobilitet og Ungdomsuddannelser og medlem af bestyrelsen i Danske Regioner indtræder som 2. næstformand for Danske Regioner som følge af, at Peter Kofod er trådt ud af bestyrelsen.

Aktstykke om DSB's overtagelse af GoCollectives kontrakt

Staten har indgået kontrakt med DSB om overtagelse af GoCollectives togtrafik fra 1.9.2026 til udgangen af 2028 på strækningerne i Midt- og Vestjylland samt Svendborgbanen. Baggrunden er, at GoCollective stod over for konkurs. Af aktstykket fremgår, at overdragelsen til DSB forventes at medføre merudgifter på 1.038,4 mio. kr. i forhold til den hidtidige bevilling i perioden 1.9.2026 til udgangen af 2028.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

3 (Offentlig) Udvalgets videre arbejde med Grønne Hospitaler

Ann Højer Hoffmann

EMN-2024-00153

Resumé

Udvalget for Miljø, Mobilitet og Ungdomsuddannelser skal rådgive bestyrelsen og bidrage til implementering af den fællesregionale strategi for Grønne Hospitaler, jf. udvalgets kommissorium. På baggrund af formiddagens session foreslås det, at udvalget drøfter tanker og ideer til det videre arbejde med implementering af strategien.

Indstilling

Det indstilles,

at udvalget drøfter tanker og ideer til det videre arbejde med implementering af den fællesregionale strategi for Grønne Hospitaler.

Sagsfremstilling

Det fremgår af kommissoriet for Udvalget for Miljø, Mobilitet og Ungdomsuddannelser, at udvalget rådgiver bestyrelsen i spørgsmål om Grønne Hospitaler. Hertil er den grønne omstilling af sundhedsområdet et centralt emne for udvalget, som skal bidrage til implementeringen af den fællesregionale strategi for [Grønne Hospitaler](#).

Udvalget havde den 29. maj 2026 en første drøftelse af, hvilke temaer og dagsordener udvalget især ønsker skal præge udvalgsarbejdet i den kommende periode. I relation til den grønne omstilling på sundhedsområdet nævnte udvalget bl.a. udformning af udbud, der muliggør indkøb af grønne (og lokale) fødevarer, ressourceoptimering på medicinområdet og hensynet til patienterne som vigtige parametre. Udvalget havde desuden en kort dialog om udfordringerne med at beregne og monitorere effekten af grønne tiltag under udvalgets drøftelse af forslaget om et nationalt Partnerskab for Forskning og Innovation for et Grønnere Sundhedsvæsen den 25. juni 2026.

I forlængelse af udvalgets tidligere drøftelser og på baggrund af formiddagens oplæg og rundvisning foreslås det, at udvalget drøfter tanker og ideer til det

videre arbejde med implementering af den fællesregionale strategi for Grønne Hospitaler.

Udvalget kan i sin drøftelse overveje, hvordan det kan bidrage til implementering af strategien, jf. dets kommissorium. Sådanne overvejelser kan f.eks. omhandle, hvordan udvalget kan understøtte udbredelsen af velafprøvede løsninger, opbygge samarbejder med andre interessenter samt bidrage til at nedbryde barrierer.

Herudover kan udvalget komme med input til, om der er temaer eller øvrige lead-områder, som det kunne være interessant at høre om på et kommende møde, eller om der er nogle interessenter, som det kunne være relevant at invitere til oplæg og dialog. Det kunne f.eks. være nogle af de styrelser, organisationer eller virksomheder, der også beskæftiger sig med den grønne omstilling af sundhedsvæsenet.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

4 (Offentlig) Sikring af fremtidens drikkevand

Christian Andersen

EMN-2026-00551

Resumé

Beskyttelse af drikkevand er en central prioritet i regeringsgrundlaget.

Regeringen og Grøn Trepert har sat fokus på de sårbare grundvandsdannende områder, mens regeringen samtidig har varslet en ekspertkommission om grundvandstruende forureninger, herunder generationsforureninger.

Danmark får alt sit drikkevand fra grundvandet, som er under pres fra både pesticider, nitrat, PFAS, historiske industriforureninger og et stigende forbrug af grundvandsressourcen. På Danske Regioners topmøde i marts 2026 blev vedtaget to forslag, som knytter sig til drikkevandsdagsordenen. Som opfølgning herpå foreslås det, at Danske Regioner udarbejder en samlet position for regionernes bidrag til den fremtidige drikkevandsbeskyttelse. Her kan regionernes indsats mod jord- og grundvandsforurening og bidrag til den samlede grundvandsressource bringes i spil.

Indstilling

*Det indstilles,
at udvalget drøfter regionernes muligheder på drikkevandsområdet.*

Sagsfremstilling

Baggrund

Rent drikkevand står højt i regeringsgrundlaget, og beskyttelse af de sårbare grundvandsdannende områder (SGO) står øverst på den nye miljøministers opgaveliste.

Det fremgår desuden af regeringsgrundlaget, at Regeringen vil "Nedsætte en ekspertkommission, der skal komme med anbefalinger til håndtering af andre grundvandstruende forureninger på de sårbare grundvandsdannende områder, herunder som følge af generationsforureninger". Miljøministeriet har endnu ikke meldt ud om tidspunkt for nedsættelse af ekspertkommissionen.

Hvor stort er problemet?

Danmark får stort set hele sit drikkevand fra grundvandet. Omkring 2.000 mindre og mellemstore forbrugerejede forsyninger indvinder og leverer drikkevand til borgere og virksomheder. De fleste får dog vand fra et af de 85 større kommunalt ejede vandforsyninger. Antallet af drikkevandsboringer er flere tusind. Mere end halvdelen af de danske drikkevandsboringer indeholder rester af pesticider eller andre miljøfremmede stoffer, og i mere end hver tiende boring overskrides grænseværdierne. Samtidig vurderes omkring en femtedel af Danmark at have en overudnyttet grundvandsressource, hvor der indvindes mere vand, end der dannes. Det er dog stadig undtagelsen, at man bruger avanceret rensning på vandværkerne, oftere blander forsyningerne sig til vand, der overholder grænseværdierne.

Der er flere årsager til forurening af grundvandet. Landbruget udleder især med pesticider og nitrat. Pesticidrester findes i dag i over halvdelen af boringerne, mens nitrat primært stammer fra anvendelse af gødning og husdyrgødning. Industri og tidligere erhvervsaktiviteter udleder bl.a. med klorerede opløsningsmidler, PFAS og andre miljøfremmede stoffer. Hertil kommer generationsforureningerne, hvor historiske industriforureninger fortsat truer grundvandet mange årtier efter, at forureningen er sket. Der findes ikke opgørelser over årsagerne til lukningen af forsyningsboringer.

Topmødebeslutninger

På Danske Regioners topmøde i marts 2026 blev der vedtaget to forslag, som knytter an til drikkevandsdagsordenen:

- *Regionerne bør invitere sig ind i arbejdet med grøn trepart for at understøtte opgaven med at sikre fremtidens drikkevand*

Danske Regioner skal udarbejde forslag til, hvorledes regionerne kan bidrage til arbejdet i den grønne trepart, særligt med fokus på sikring af rent drikkevand for de næste generationer, som for nuværende ikke er tilstrækkelig dækket af treparten. Forslaget skal efter politisk behandling fremsendes til Ministeriet for Grøn Trepert.

- *Beskyttelse af sårbare grundvandsdannende områder*

Danske Regioner arbejder for, at sårbare grundvandsdannende områder beskyttes tilstrækkeligt mod pesticider og andre forurenende stoffer. I disse områder bør beskyttelsen af drikkevandet være det primære hensyn, og der

skal være mulighed for at gennemføre de indsatser, der er nødvendige, herunder sprøjteforbud.

Som opfølgning på forslagene udarbejdes en position på beskyttelse af drikkevandet mod forurening med særligt fokus de sårbare grundvandsdannende områder. Positionen forventes forelagt bestyrelsen i første kvartal 2027.

Den grønne trepart

Arbejdet med drikkevand sker blandt andet i regi af grøn trepart. Formålet med den grønne trepart er at sikre et godt vandmiljø, reducere klimabelastningen, styrke biodiversiteten og fra 2027 også beskytte drikkevandet. Virkemidlet i den grønne trepart er primært en CO₂-skat og udtagning af landbrugsjord. Aftalen foreskriver, at der senest i 2027 skal tages stilling til, hvordan der sikres en samlet beskyttelse af alle sårbare grundvandsdannende områder (SGO). I regeringsgrundlaget fremgår, at man ville lave et generelt sprøjteforbud for SGO, og der er nu forhandlinger i gang på Christiansborg om dette.

Indsatsen i sårbare grundvandsdannede områder

De sårbare grundvandsdannende områder (SGO) er der, hvor det meste regnvand siver ned og bliver til grundvand, som vi senere henter vores drikkevand fra. Derfor vil begrænsninger på gødning og sprøjtning have størst virkning her. 40 % af kortlægningen af SGO er gennemført. Når hele udpegningen er gennemført, forventes SGO'erne at dække 6 % af Danmarks areal.

Andre nødvendige drikkevandsindsatser

Et sprøjteforbud er et væsentligt bidrag til den fremtidige beskyttelse af grundvandet, men der er samtidig behov for en indsats mod de eksisterende forureninger, som allerede i dag påvirker eller truer grundvandsressourcen. Disse forureninger ligger både inden for og uden for SGO. Samtidig adresserer et sprøjteforbud i SGO kun den del af ressourcen, som man allerede indvinder fra. Beskyttelsen af den samlede grundvandsressource kræver, at der også ses på de større såkaldte *Områder med Særlige Drikkevandsinteresser*.

Den regionale drikkevandsindsats

Skal vi have rent drikkevand, kræver det en indsats mod den samlede forurening, der påvirker grundvandet. I Danmark er ansvaret for drikkevandsbeskyttelsen delt mellem myndigheder med ansvar for henholdsvis forebyggelse og håndtering af eksisterende forureninger. Kommunerne, og i mindre grad staten, har ansvaret for forebyggelsen. Det omfatter arealanvendelse som eks. landbrug eller tilsyn og tilladelser til igangværende virksomheder. Regionerne har ansvaret for eksisterende jord- og grundvandsforureninger, der hvor den ansvarlige forurener ikke kan pålægges at gennemføre oprydningen. Omfanget af den grundvandsrettede jordforureningsopgave varierer betydeligt mellem regionerne og er særligt omfattende i dele af Østdanmark.

En regional position på beskyttelse af drikkevand

En regional position vil give Danske Regioner et fagligt og politisk grundlag for indgå aktivt i de kommende drøftelser om SGO, ekspertkommissionens arbejde og den langsigtede beskyttelse af Danmarks grundvandsressource. Her kan regionernes omfattende viden og kapacitet på området bringes i spil. Særligt i forbindelse med indsatsen i SGO opstår spørgsmålet om, hvordan regionernes indsats kan koordineres med kommunernes. Danske Regioner har tidligere peget på, at der er behov for en samlet vandressourceplan på tværs af myndigheder.

På den baggrund foreslås det, at Danske Regioner i 2026-2027 udvikler en samlet position for regionernes bidrag til drikkevandsbeskyttelsen.

Beskyttelsen af drikkevandet må baseres på en samlet indsats mod både fremtidige og eksisterende forureninger.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

5 (Offentlig) Orientering om FMC Rønlands produktion på Harboøre Tange

Lone Vingtoft
EMN-2026-00361

Resumé

FMC Rønland har oplyst, at virksomheden vil lukke sin produktion på Harboøre Tange inden udgangen af 2026. Lukningen får konsekvenser for beskæftigelsen i lokalområdet og aktualiserer spørgsmålet om den fremtidige håndtering af de omfattende jord- og grundvandsforureninger på Harboøre Tange. Region Midtjylland vil gå i dialog med FMC Rønland og Miljøministeriet med henblik på at sikre, at de nødvendige afværgeforanstaltninger kan fortsætte på både kort og længere sigt.

Indstilling

Det indstilles,
at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

FMC Rønland har meddelt, at virksomheden lukker sit produktionsanlæg på Rønland inden udgangen af 2026. Beslutningen betyder, at mange arbejdspladser forsvinder fra lokalområdet.

Lukningen kan samtidig få betydning for de frivillige afværgeforanstaltninger, som FMC Rønland i dag gennemfører for at begrænse spredningen af forurening fra Rønland og Cheminovas gamle fabriksgrund. Virksomheden oppumper og renser årligt betydelige mængder forurennet grundvand, som ellers kunne påvirke det omgivende miljø. De meldinger, Region Midtjylland på nuværende tidspunkt modtager, peger på, at FMC fortsat vil drive den frivillige afværgeindsats både på kort og på længere sigt. Regionen er i dialog med virksomheden om en fremtidig løsning, som også vil kunne videreføres af andre aktører, hvis situationen skulle ændre sig. Region Midtjylland vil desuden gå i dialog med både FMC Rønland og Miljøministeriet om, hvordan den nødvendige miljøbeskyttelse kan sikres fremadrettet.

Region Midtjylland fortsætter arbejdet med at etablere en spunsvæg omkring forureningen på Cheminovas gamle fabriksgrund. Arbejdet påvirkes ikke af lukningen af FMC Rønland. Lukningen påvirker heller ikke Region Midtjyllands igangværende indsats på Høfde 42 og den gamle fabriksgrund.

Forureningerne på Høfde 42, Cheminovas gamle fabriksgrund og FMC Rønlands fabriksgrund indgår i den nationale plan for generationsforureninger. Der er p.t. ikke afsat midler til de videre indsatser på Rønland.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

-

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

6 (Offentlig) Forberedelse af temadrøftelse om EU på næste MMU-møde

Asger Andreasen

EMN-2026-00487

Resumé

Den 6. november 2026 holder Udvalget for Miljø, Mobilitet og Ungdomsuddannelser og Danske Regioners Europapolitiske Panel en fælles temadrøftelse om EU. Som forberedelse til temadrøftelsen beskriver denne sagsfremstilling kort organiseringen af Danske Regioners Europapolitiske Panel, Det Europæiske Regionsudvalg og Danske Regioners vigtigste EU-sager, herunder retsaken om cirkulær økonomi og retsaken om offentlige indkøb, som forventes at være de sager, som kommer i fokus på temadrøftelsen.

Indstilling

Det indstilles,

at udvalget tager orienteringen om Danske Regioners europapolitiske arbejde til efterretning, og at udvalget kommer med forslag til, hvilke emner der især bør i fokus på fællesmødet.

Sagsfremstilling

Danske Regioners Europapolitiske Panel (EUP) og Udvalget for Miljø, Mobilitet og Ungdomsuddannelser (MMU) holder delvist fællesmøde den 6. november 2026 med henblik på at drøfte EU-sager af fælles interesse. Til mødet inviteres en ekstern oplægsholder, som har eller har haft en nøgleposition i forhold til EU-politik.

Som forberedelse til temadrøftelsen gennemgår sagsfremstillingen her organiseringen af Danske Regioners europapolitiske arbejde, Det Europæiske Regionsudvalgs placering i EU's beslutningsstruktur og Danske Regioners vigtigste EU-sager, med fokus på retsaken om cirkulær økonomi og retsaken om offentlige indkøb, som forventes at være de sager, som skal drøftes på det fælles møde med EUP.

Danske Regioners europapolitiske arbejde

Danske Regioner har som noget nyt i forbindelse med konstitueringen efter valget til regioner i 2025 etableret Europapolitisk Panel, som består af de tre medlemmer og de tre suppleanter, som er udpeget af Danske Regioners bestyrelse til at sidde i Det Europæiske Regionsudvalg.

Europapolitisk Panel har til formål at sætte et øget politisk fokus på EU-politikken, herunder EU-lovgivning og initiativer, som kommer til at påvirke regionernes opgavevaretagelse. De senere år er der kommet en væsentlig stigning i antallet af EU-retsakter, som har betydning for regionerne. Derfor er det vigtigt at styrke det internationale område.

Europapolitisk Panel mødes 2-4 gange om året for at sikre en politisk vidensdeling om foreningens europapolitiske indsats. Møderne kan evt. foregå med relevante fagudvalg i huset, så de kan styrke samspillet om EU-indsatsen på f.eks. sundhedsområdet, arbejdsmarkedsområdet samt miljø, mobilitet og ungdomsuddannelser.

Det Europæiske Regionsudvalgets rolle og sammensætning

Regionsudvalget er EU's traktatfæstede rådgivende organ for lokalt og regionalt valgte politikere. Der er 329 medlemmer og et tilsvarende antal suppleanter. Der er 6 årlige plenarsamlinger og ca. 30 underudvalgsmøder, samt præsidiemøder, politiske gruppemøder, mv. I størrelse og mødeaktivitet svarer Regionsudvalget omtrent til et halvt Europa-Parlament.

Udvalget skal i henhold til EU-traktaten høres i sager, der har betydning for regioner, kommuner og byer, herunder fx samhørighedspolitik, sundhedspolitik, transport, miljø, uddannelse, digitalisering og beskæftigelse. Medlemmerne, som er organiseret både gennem nationale delegationer og politiske grupper, bidrager med praktiske erfaringer fra lokalt og regionalt niveau til EU's beslutningsproces.

Den danske delegation består af 9 medlemmer samt et tilsvarende antal suppleanter. Danske Regioner udpeger 3 medlemmer og 3 suppleanter som en del af konstitueringen. KL udpeger de resterende medlemmer og suppleanter.

Danske Regioners vigtigste EU-sager

1. **Retsakt om cirkulær økonomi** vil støtte EU's mål om at fordoble andelen af genanvendte materialer i EU's økonomi og blive en global leder inden for cirkulær økonomi senest i 2030. For Danske Regioner kan det bl.a. få direkte betydning for den fællesregionale strategi for Grønne Hospitaler, hvor netop cirkulær økonomi er et af strategiens tre handlingsspor. Genanvendelse af byggematerialer har væsentlig betydning for regioner med stor byggeaktivitet og sparsom adgang til råstofudvinding (grusgrave), som f.eks. Region Hovedstaden.
2. **Retsakt om offentlige indkøb** er opfølgningen på evalueringen af de offentlige udbudsdirektiver og har til formål at fastlægge kriterier for EU-landenes offentlige indkøb til en værdi af ca. 2.000 mia. euro. Fra Danske Regioners side støttes effektiv brug af offentlige midler, som fremmer en grønnere, mere social og innovativ EU-økonomi, men det skal være de folkevalgte politikere i regionerne, som bestemmer, hvordan budgetterne anvendes bedst. Desuden vil vi gerne hæve tærskelværdien for, hvornår et offentligt indkøb skal i EU-udbud.
3. **Retsakt om kvalitetsjobs** handler om mere end bare løn og ansættelse. Begrebet kvalitetsjob dækker over job med gode arbejdsvilkår, rimelig løn, jobsikkerhed og mulighed for faglig udvikling. For Danske Regioner kan det få en direkte betydning for overenskomstforhandlingerne.
4. **Retsakt om udvikling af cloudtjenester og kunstig intelligens** har til formål at styrke EU's egne cloud- og AI-kapaciteter, mindske afhængigheden af ikke-EU-udbydere og sikre mere robuste, sikre og bæredygtige datacentre.
5. **Forordningen om forsyningssikkerhed af kritiske lægemidler**. Risiko for mangel på lægemidler udgør en stigende trussel for folkesundheden og patientbehandlingen i medlemsstaterne. Med forordningen om kritiske lægemidler vil EU-Kommissionen reducere afhængigheden af kritiske lægemidler, hvor der kun er få leverandører eller lande.

6. **Forordning om fastlæggelse af den flerårige finansielle ramme for årene 2028-2034.** EU-Kommissionen vil forenkle EU-budgettet og samle flere programmer i såkaldte "Nationale og regionale partnerskabsplaner (NRP-planer)" for hver medlemsstat. Tilgangen ligner umiddelbart en centralisering af forvaltningen af EU-midlerne, hvilket allerede har medført kritik fra Det Europæiske Regionsudvalg, som mener, at det vil svække samhørighedspolitikken.
7. **Horisont Europa, rammeprogrammet for forskning og innovation,** for perioden 2028-2034. Programmet er en væsentlig finansieringsmulighed for danske virksomheder og offentlige videns- og forskningsinstitutioner. Regionerne medvirker til, at Danmark placerer sig flot inden for hjemtaget af EU-midler til bl.a. sundhedsinnovation. Kommissionen har foreslået, at budgettet til det nye Horizon Europe næsten fordobles fra ca. 95 mia. euro til omkring 175 mia. euro.
8. **Evaluerings af forordningerne for medicinsk udstyr og in vitro diagnostik (MDR og IVDR).** Formålet med forordningerne om medicinsk udstyr (MDR og IVDR) er bl.a. at øge patientsikkerheden og sikre ensartede standarder for udvikling, produktion og anvendelse af medicinsk udstyr i EU. For Danske Regioner er revisionerne væsentlige, fordi de direkte påvirker regionernes mulighed for at anvende, udvikle og indkøbe medicinsk udstyr til sundhedsvæsenet.
9. **EU's Strategi for opbygning af lagre** skal sikre, at EU-landene har adgang til essentielle varer som mad, vand, brændstof og medicin i tilfælde af kriser. Målet er at skabe et netværk mellem medlemslandene for at koordinere lagre, identificere mangler og udvide EU's fælles reserver for at styrke den samlede forsyningssikkerhed.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Sekretariatet indleder punktet med en kort powerpoint-præsentation af Danske Regioners EU-arbejde.

Bilaget indeholder en liste over alle Danske Regioners EU-sager for 2026.

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

1. Bilag. Liste over EU-prioriterede sager 2026 (1874852 - EMN-2026-00487)

7 (Offentlig) Destination for udvalgets studietur den 9.-11. juni 2027

Lone Vingtoft
EMN-2026-00315

Resumé

Sekretariatet anbefaler, at udvalgets studietur fx går til Schweiz eller Estland, hvor der er gode muligheder for at indhente erfaringer og inspiration inden for kollektiv transport og mobilitet og på miljøområdet. Udvalget bedes udvælge en destination ud fra beskrivelsen af mulighederne, hvorefter sekretariatet vil gå i gang med planlægning af turen, der finder sted den 9.-11. juni 2027.

Indstilling

Det indstilles,
at udvalget peger på en destination for udvalgets studietur i 2027.

Sagsfremstilling

Som oplyst ifm. drøftelsen af udvalgets arbejdsform på første møde har udvalget mulighed for at tage på en studietur for at indhente viden og inspiration til arbejdet. Det er besluttet, at turen afholdes den 9.-11. juni 2027.

Udvalget har peget på mobilitet og selvkørende transport som et muligt tema, ligesom det er oplagt at indhente erfaringer på miljøområdet til brug for det videre arbejde hermed.

Med dette afsæt er det sekretariatets anbefaling, at udvalget besøger enten Schweiz eller Estland. Nedenfor beskrives de emner, som særligt vil være af interesse på disse destinationer inden for kollektiv transport og mobilitet og miljø. Afslutningsvis nævnes kort andre muligheder, såfremt udvalget ønsker at kunne vælge mellem flere destinationer.

1. Schweiz

Kollektiv transport og mobilitet

Schweiz er et interessant eksempel på, hvordan førerløs mobilitet kan styrke den kollektive trafik i landdistrikter. Det offentlige trafikselskab PostBus har

igangsat forsøget AmiGo, der afprøver selvkørende, app-baseret transport som supplement til den eksisterende kollektive trafik. Tjenesten skal fungere som et supplement til den eksisterende kollektive trafik i områder med begrænset transportbetjening. Testkørsler med sikkerhedschauffør blev indledt i juni 2026, og målet er at etablere ordinær drift uden sikkerhedschauffør fra 2027 med op til 25 køretøjer.

For udvalget er dette en mulighed for at få indblik i, hvordan førerløs mobilitet kan bruges til at løse mobilitetsudfordringer udenfor større byer. Projektet er det eneste nuværende projekt, hvor fokus er på landdistrikter og som supplement til den kollektive transport.

PostBus har også været med til at etablere Swiss Association for Autonomous Mobility, hvor myndigheder, operatører, industrien og forskere samarbejder om regulering, udvikling og implementering. Samarbejdet har blandt andet bidraget til at smidiggøre processen omkring tilladelser til at gennemføre testkørsler. Det er en af de udfordringer, der er i Danmark i dag.

Et besøg i Schweiz vil give udvalget indblik i potentialerne og udfordringerne ved den selvkørende teknologi for regionerne. Det forventes, at studieturen kan omfatte et besøg hos PostBus med mulighed for at opleve teknologien i praksis samt dialog om organisering, finansiering, samarbejde med leverandører, datasikkerhed mm.

Miljø

Schweiz har gennem mange år opbygget et af Europas mest udviklede systemer på jordforureningsområdet. Også i Schweiz har myndighederne været nødt til at træffe svære valg i forhold til prioritering. Det gælder blandt andet ift. at kunne håndtere opgaven med oprensning af PFAS. Eftersom man (lige som i resten af Europa), gør sig også overvejelser om, under hvilke forhold man kan genanvende jord med PFAS. Denne problemstilling er sammenlignelig med Schweiz.

Schweiz og Danmark har stort set det samme antal kortlagte forurenede grunde – ca. 40.000. Ansvaret for opgaven ligger hos de schweiziske kantonen, der kan sammenlignes med de danske regioner. Schweiz er derfor et relevant sammenligningsgrundlag for den danske indsats.

En væsentlig forskel er finansieringen. Danmark finansierer indsatsen via almindelige offentlige bevillinger, mens Schweiz har etableret et miljøfinansieringsinstrument, hvor affaldsproducenter og deponier bidrager til finansieringen gennem såkaldte VASA-afgifter¹. Erfaringerne kan give inspiration til den danske debat om finansiering, prioritering og håndtering af opgaven.

Andet

Schweiz har en mere end 100 år lang tradition for en decentral struktur med stærke erhvervsuddannelser og tæt samarbejde mellem skoler, virksomheder og de enkelte kantonen (regioner). Det har betydet, at omkring to tredjedele af en ungdomsårgang tager en erhvervsuddannelse. Erfaringerne på dette område kan muligvis være relevante ifm. de kommende års reformer på ungdomsuddannelsesområdet i Danmark.

Der kan også være mulighed for at opleve, hvordan Schweiz arbejder med den grønne omstilling af deres sundhedsvæsen, f.eks. i forbindelse med et besøg på et schweizisk hospital, en myndighed eller en virksomhed. Schweiz er bl.a. hjemland for flere globale medicinalvirksomheder, som også arbejder med bæredygtighed. Verdenssundhedsorganisationen WHO, som i tiltagende grad har fokus på klimaforandringerne betydning for folkesundheden og behovet for at reducere sundhedsvæsnens klimaaftryk, har desuden hovedkvarter i Schweiz.

2. Estland

Kollektiv transport og mobilitet

Danske Regioner har i flere omgange efterspurgt en samlet national mobilitetsstrategi. I dag laver Trafikstyrelsen en Trafikplan for statens jernbane, og regioner, kommuner og trafikselskaber laver deres egne mobilitetsplaner. I Estland har man én samlet, ambitiøs, national mobilitetsstrategi, med klare målsætninger, som blandt andet dækker vej, bane, kollektiv trafik, billettering, mobilitetsdata, Mobility as a Service (MaaS)

¹ Verordnung über die Abgabe zur Sanierung von Altlasten (VASA) = Forordning om afgift for oprydning af forurenede grunde.

og organisationsudvikling. Der kan være interessante perspektiver ift. en mere helhedsorienteret tilgang til offentlig transport.

Derudover har Estland store ambitioner ift. MaaS, som indebærer at mobiliteten ses som et samlet system, hvor man fx gennem en app kan få adgang til et samlet billetsystem for alle transporttyper. I Estland har staten dette ansvar, og målet er at skabe et billetsystem, hvor billetter fra offentlige og kommercielle udbydere samles. Det er ikke et system, man er i mål med.

Ift. førerløs mobilitet har der været udført et mindre forsøg med førerløs mobilitet som tilbringertrafik fra boligområder til det ordinære kollektive net i Rae kommune. Det er dog ikke et område, man er langt med i Estland.

Tallin har i 2026 udrullet en omfattende redesign-plan af sit bus- og transitnetværk baseret på passagerdata. Formålet er at øge hastighed og frekvens markant, så busser kører hvert 6.-10. minut i centrum. Desuden arbejdes der i Estland med elektrificering og højhastighedsbaner.

Miljø

Estland har ligesom Danmark en omfattende offentlig indsats, da de først fik et objektivt 'forureneransvar' i 1998. Danmark fik det i 2001. Estland har, som et af de mest digitaliserede samfund i verden, en integreret digital arkitektur for hele miljøområdet. På visse områder ligner arkitekturen den danske miljøportal, men i Estland indgår selve myndighedsbehandlingen også i dataplatformen, det vil sige miljøgodkendelser, tilsyn, overvågningsdata og miljørapporter.

Jordforurening betragtes som et stort problem for vandmiljøet, og indsatsen og prioriteringen foregår i regi af vandområdeplanerne, som alle EU-lande laver mindst hvert sjette år. Grundvandet betragtes som den vigtigste drikkevandsressource og er som følge heraf den primære beskyttelsesinteresse. Samtidig lægges der stor vægt på påvirkning af vandløb, søer og kystområder.

Estland har en pendant til regionernes generationsforureninger i form af forurenede industriområder fra Sovjettiden. Estland har bl.a. oprettet statslige projektselskaber til håndtering af de største forureninger.

Andet

Estland har gennem en årrække prioriteret digitalisering af den offentlige sektor og tilbyder en stor del af den offentlige service digitalt.

Andre muligheder

Såfremt udvalget ikke ønsker at pege på hverken Schweiz eller Estland, kan det alternativt anbefales, at udvalget tager til enten Nederlandene, Belgien (Flandern), Norge eller Sverige, som hver især også byder på relevante erfaringer og best practises på udvalgets områder.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

8 (Offentlig) Gensidig orientering

Nadia Skastrup Buur

MOD-2026-00173

Resumé

Under dette punkt kan udvalgsmedlemmerne orientere gensidigt om aktuelle sager fra egen region. Danske Regioner orienterer desuden kort om en række aktuelle sager, som ikke optræder som selvstændige punkter på den øvrige dagsorden.

Indstilling

Det indstilles,
at orienteringerne tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Her kan udvalgets medlemmer orientere hinanden om aktuelle sager fra egen region.

Udvalget bedes orientere hinanden gensidigt om arbejdet med implementering af aftale om EPX.

Danske Regioner forventer at orientere kort om:

a. Bestyrelsens behandling af sager på udvalgets område

Bestyrelsen blev på sit møde den 27. august 2026 orienteret om regionernes arbejde med placering af epX. Regionerne har efter sommerferien påbegyndt drøftelser af mulige scenarier og løsningsmodeller for uddannelsesplaceringer i dialog med institutionerne. Orienteringen til bestyrelsen er en opfølgning på MMU-udvalgets drøftelse den 29. maj 2026. Det fremgår bl.a. af statusnotatet, at mange institutioner efterlyser en afklaring af de politiske forhandlinger om selve indholdet af epX. Undervisningsministeren har den 18. august meldt ud, at han forventer at afslutte de politiske forhandlinger inden jul.

b. Brev til Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg om solcelleanlæg på offentlige bygninger

Folketinget behandler i august og september et [forslag om ændring af elforsyningsloven](#). Formålet er at forenkle reglerne for solcelleanlæg på offentlige bygninger. Kommuner og regioner vil fremadrettet selv kunne producere, forbruge, lagre og sælge overskydende el fra solcelleanlæg uden at skulle oprette særskilte selskaber. Mulighederne for at etablere solcelleanlæg uden selskabsudskillelse blev løbende behandlet i det tidligere Udvalg for Miljø og Klima. Efter planen træder ændringen i kraft den 14. september 2026.

Danske Regioner har i et [brev til Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg](#) sendt et ændringsforslag til lovforslaget. Det fremgår heraf, at Danske Regioner generelt ser meget positivt på lovforslaget, men ærgrer sig over, at ordningen udelukker, at regionerne kan etablere solcelleanlæg på terræn i nær tilknytning til f.eks. det hospital, hvor strømmen bliver brugt. Solceller er en vigtig del af ambitionen om både at styrke hospitalernes beredskab i kriser og nedbringe deres klimaaftryk, ligesom der er økonomiske fordele ved egenproduktion af energi. På den baggrund opfordrer Danske Regioner i brevet til en mindre justering i lovforslagets bemærkninger. En kopi af brevet blev sendt til Udvalget for Miljø, Mobilitet og Ungdomsuddannelser den 12. august 2026.

c. Medieomtale af Grønne Hospitaler

DR bragte den 5. juli 2026 en [historie](#) i både radio- og TV-avisen samt på deres hjemmeside om, hvordan fødegangen på Regionshospital Nordjylland i Hjørring arbejder med at reducere sit klimaaftryk. Majbritt Birkholm, formand for udvalget, blev i den anledning også interviewet om regionernes fælles indsats. Historien blev også bragt i Klimamonitor.

[Verdens Bedste Nyheder](#) har også interviewet Majbritt Birkholm med udgangspunkt i den samme case [Blev bragt den 23. august].

d. Fællesregional deltagelse på Klimafolkemødet

Danske Regioner og regionerne deltager i fællesskab på dette års Klimafolkemøde, som finder sted den 27.-29. august i Middelfart. Sidste år deltog 40.000 besøgende.

Alle tre dage har regionernes en fælles bod, hvor besøgende kan opleve konkrete eksempler på hospitalernes klimaindsatser: Fra patienten køres til

hospitalet med blå blink og får taget blodprøver på laboratoriet – til kirurgen opererer, og operationsstuen efterfølgende bliver ryddet op, og affaldet håndteres.

Om fredagen den 28. august kl. 16-16.45 afholder regionerne en debat under titlen "Sundhedsfaglig i en klimakrise". I panelet deltager Line Ervolder, medlem af Udvalget for Miljø, Mobilitet og Ungdomsuddannelser, samt Charlotte Siiger, lektor på Københavns Professionshøjskole, Torben Hedegaard, hospitalsdirektør på Odense Universitetshospital, og Tea Rosengren, klinisk sygeplejespecialist på Kolding Sygehus. Maria Andersen, klimakorrespondent hos DR Nyheder, er moderator på debatten.

e. Bustur om cirkulære løsninger for medlemmer af Folketinget

Danske Regioner inviterer sammen med Dansk Industri og Danmarks Naturfredningsforening medlemmer af Folketingets Klima-, energi- og forsyningsudvalg, Miljø- og fødevareudvalg samt Erhvervs- og digitaliseringsudvalg på en bustur, hvor de skal besøge Rigshospitalet og Zoologisk Have i København og se konkrete eksempler på cirkulære løsninger i praksis. Turen foregår under overskriften "Fra brug-og-smid-væk til cirkulære løsninger – det er sund fornuft" den 29. september 2026. Lars Gaardhøj er vært for besøget på Rigshospitalet. Invitationen er vedhæftet som bilag.

f. Hilse-på-møde med undervisningsministeren

Undervisningsminister Magnus Heunicke inviterede til et hilse-på-møde den 13. august 2026 i anledningen af sin tiltræden som minister. Danske Regioners formand Mads Duedahl brugte anledningen til at tale om børn og unges trivsel samt bekræfte enigheden om og ambitionerne for gymnasiereformen og EPX'en.

g. Brev fra Alliancen for Digital Teknologiforståelse til undervisningsministeren og uddannelsesministeren

Danske Regioner deltager i Alliancen for Digital Teknologiforståelse, som bidrager til en styrket national ambition og retning for digital teknologiforståelse. Alliancen har sendt breve til de nyudnævnte ministre for undervisning og uddannelse. Hovedbudskabet er, at det er vigtigt at styrke digital teknologiforståelse og AI i uddannelserne. Fx peger Alliancen på, at

den hastige udvikling og udbredelse af generativ AI kræver en national handleplan for AI og teknologi på tværs af uddannelsessystemet.

h. Regeringens udmelding om 100 mio. kr. til kollektiv transport i landdistrikterne

Regeringen meldte den 23. juli 2026 ud, at regeringen vil afsætte en ramme på 100 mio. kr. i år til lokale og fleksible transportløsninger. De meddelte samtidig, at trafikselskaberne skal melde konkrete projekter ind til Trafikstyrelsen i løbet af efteråret, hvorefter pengene bliver frigivet til de projekter, der opfylder formålet. Det fremgår endvidere, at "De regionale trafikselskaber kan i relevant omfang gennemføre initiativerne i samarbejde med kommuner og regioner."

i. Kompensation for stigende brændstofpriser

Regeringen har besluttet at kompensere den kollektive transport for merudgifter til bustrafikken i perioden marts-december 2026. Kompensationen baseres på de faktiske udgifter og betales af to omgange. Først for marts-juni og ved årets afslutning for de resterende måneder. Regionerne har meldt deres merudgifter for hele 2026 indtil juni ind, og Danske Regioner har sendt et samlet overblik til ministeriet.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

-

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

1. Invitation til CØ-bustur for folketingsmedlemmer i september 2026 (1874715 - EMN-2026-00361)

9 (Offentlig) Næste møde

Nadia Skastrup Buur

MOD-2026-00173

Resumé

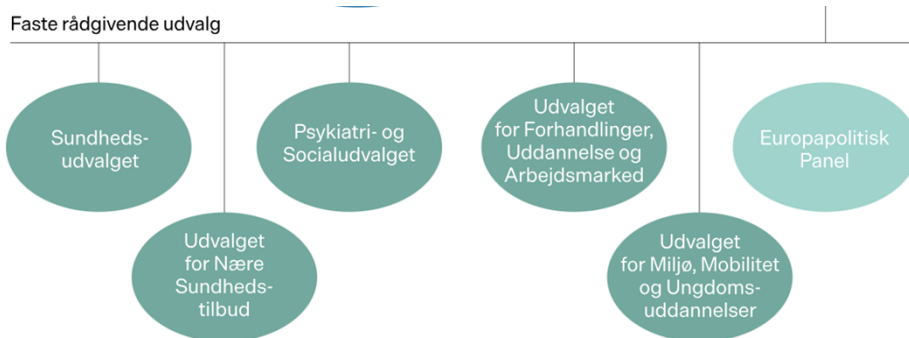
Næste møde i udvalget holdes den 6. november 2026. En del af mødet holdes som et fællesmøde med Danske Regioners Europapolitiske Panel.

Indstilling

Det indstilles,
at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Danske Regioners bestyrelse har i den nuværende valgperiode etableret et europapolitisk panel, der i samspil med de øvrige politiske udvalg i Danske Regioner skal varetage regionernes interesser på EU-området. Bestyrelsen har samtidig besluttet, at panelet skal mødes med de forskellige politiske udvalg i Danske Regioner:



Som led i udvalgets kommende møde den 6. november 2026 vil der være en temadrøftelse med fokus på udvalgte europapolitiske dagsordener, jf. punkt 6 på dagsordenen. Denne del af mødet afholdes som et fællesmøde med Danske Regioners Europapolitiske Panel, som består af:

- Pernelle Jensen (formand), V
- Sofie Holm, RV
- Kirsten Morild Andersen, S
- Irfan Gilani, RV

- Purnima Erichsen, KF
 - Torben Ringe Christensen, S
-

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

10 (Offentlig) Eventuelt

Nadia Skastrup Buur

MOD-2026-00173

Resumé

-

Indstilling

Det indstilles,
at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

-

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag